

APSTIPRINU
Sociālo lietu pārvaldes
vadītāja _____ B. Siliņa

Daugavpils pilsētas Domes
Sociālo lietu pārvaldes
Dienas aprūpes centra personām
ar garīga rakstura traucējumiem

***Sociālas rehabilitācijas programma
bērniem ar īpašām vajadzībām***

2014. gads

Saturs

1. Terminu skaidrojums	3.
2. Pamatojums	6.
3. Sociālās rehabilitācijas programma bērniem ar īpašām vajadzībām	9.
4. Darba organizācija	11.
5. Sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar īpašām vajadzībām pasākumi un aktivitātes	13.
- Sīkās motorikas attīstības programma	14.
- Sociālās sadzīves adaptācijas programma	16.
- Komunikatīvo iemaņu attīstības programma	18.
- Mūzikas terapija	19.
- Fizioterapija	23.
- Psiholoģiskais atbalsts un palīdzība	24.
- Radošās un attīstošās nodarbības specializēto nodarbību telpās pēc interesēm	27.
6. Programmas kolektīvu pasākumu plāns	31.
7. Materiālo resursu saraksts uz 14 cilvēkiem sociālās rehabilitācijas programmai bērniem ar īpašām vajadzībām 2014. gadam	35.

Terminu skaidrojums

Bērni – saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērnu tiesībām, uzskatāma jebkura persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

Bērni ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – bērni ar hroniskām slimībām un invaliditāti, kam ir grūtības mācībās un citos darbības veidos.

Bērni ar īpašām vajadzībām – bērni, kuriem sakarā ar slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisītiem orgānu sistēmas traucējumiem ir nepieciešama papildus medicīniskā un sociālā palīdzība neatkarīgi no tā, vai likuma paredzētajā kārtībā ir noteikta invaliditāte.

Bērnu aprūpe – sociālās palīdzības veids, bērnu ikdienas vajadzību apmierināšana un koordinēšana, lai nodrošinātu adekvātu attīstību. Specifiskā nozīmē tas attiecas uz bērniem, kas atrodas bērnu iestādēs vai diennakts grupu aprūpē.

Dzīves kvalitāte – personas, ģimenes, personu grupas, sabiedrības labklājības rādītājs, kas ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku un tā izmantošanu, darbu, saikni ar sabiedrību, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu.

Domāšana – process, ar kura palīdzību veidojas jauna domu reprezentācija; notiek informācijas pārveide domāšanas uzskatu īpašību, abstrahēšanas, prātošanas un uzdevumu risināšanas sarežģītas mijiedarbības rezultātā.

Garīgā atpalcība – noturīgi un neatgriezeniski traucējumi izziņas darbības, emocionālajā, gribas un uzvedības sfērā, kas saistīti ar difūziem galvas smadzeņu garozas organiskiem bojājumiem.

Klients - indivīds, kas saņem psiho-sociālos pakalpojumus.

Komunikācija (communication, intercourse, interpersonal relationship) – sociālā mijiedarbība starp cilvēkiem ar zīmju sistēmas palīdzību, lai nodotu sabiedrisko pieredzi, kultūras mantojumu un organizētu kopēju darbību. Komunikācija ir cilvēka iekļaušanās sabiedrībā pamats. Sociālās saskarsmes gaitā notiek indivīda psihiskā attīstība un pašrealizācija. Visas cilvēka psihiskās īpatnības rodas un atklājas viņa saskarsmē ar pārējiem cilvēkiem. Parasti saskarsme ir cilvēku praktiskās mijiedarbības neatņemama daļa (kopīgs darbs, mācību process, kolektīva spēle utt.), tā nodrošina viņu darbības plānošanu, īstenošanu un kontroli. Bez tam saskarsme arī apmierina indivīda vajadzību kontaktēt ar pārējiem cilvēkiem.

Komunikācijas iemaņas – saskarsmes iemaņu izstrādāšana; iemaņu veidošana uzskatu izteikšanā, to argumentēšanā un aizstāvēšanā, prasmē klausīties.

Komunikācijas verbālie līdzekļi – rakstveida un mutiskā runa, klausīšanās un lasīšana. Rakstiskā un mutiskā runa ir teksta radīšanas neatņemama daļa (informācijas nodošanas procesā); savukārt, klausīšanās un lasīšana ir teksta uztveršanas svarīgas sastāvdaļas (lai izprastu tekstā ietverto informāciju).

Rehabilitācija – process, kura mērķis ir dot iespēju indivīdam sasniegt un saglabāt viņa optimālo fiziskās, sensorās, intelektuālās, psihiskās un/vai sociālās funkcionēšanas līmeni, kā arī nodrošināt nepieciešamos līdzekļus, kas palīdzētu izmainīt dzīvi, sasniedzot aizvien augstāku neatkarības līmeni. Rehabilitācija ietver sevī palīg līdzekļus, lai izveidotu un/vai atjaunotu funkcijas vai kompensētu zaudētās, trūkstošās vai arī ierobežotās funkcijas.

Runa – viens no informācijas nodošanas pamatlīdzekļiem. Runas gaitā (ar izteikšanās palīdzību) tiek realizēta valodas komunikatīvā funkcija. Valodas pamatfunkcijas komunikācijas procesā: komunikatīvā (informācijas apmaiņa), konstruktīvā (domu formulēšana), apelācijas (ietekme uz adresātu), emotīvā (tiešā emocionālā reakcija uz situāciju), fatiskā (rituālu (etiķetes) formulu apmaiņa), izskaidrošanas funkcija (tiek izmantota, kad ir nepieciešamība pārbaudīt, vai sarunu biedrs izmanto to pašu kodu).

Sociālā aprūpe – sociālo pakalpojumu sistēma, kas nodrošina atkarīgas un sociāli nespējīgas personas pamatvajadzību apmierināšanu.

Sociālais darbs – profesionāla darbība, lai palīdzētu personām, ģimenēm, personu grupām un sabiedrībai kopumā veicināt vai atjaunot savu spēju sociāli funkcionēt, kā arī radīt šai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus.

Sociālā iekļaušana – process, kura mērķis ir nabadzības un sociālās atstumtības riska pakļautajām personām nodrošināt iespējas, pakalpojumus un resursus, kuri nepieciešami, lai pilnvērtīgi piedalītos sabiedrības ekonomiskajā, sociālajā un kultūras dzīvē, kā arī lielākas līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanā un pieejamību personas pamattiesībām.

Sociālā integrācija – fizisko, psiholoģisko un sociālo barjeru likvidēšana, lai radītu visiem pieejamu sabiedrību.

Sociālās problēmas - sociālā darba pretrunas starp cilvēka dzīves vajadzībām un to apmierināšanas iespējām konkrētā sociālā sistēmā, kā rezultātā pazeminās vai tiek zaudētas cilvēka soc. funkcionēšanas spējas.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums – pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijā.

Sociālās rehabilitācijas programma – darbības plāns, galveno mērķu un uzdevumu apraksts, kāda mācību priekšmeta satura vai profesionālās darbības satura apraksts.

Sociālās vajadzības – sociālo prasību kopums, kas nepieciešams indivīda, ģimenes, sociālās grupas, visas sabiedrības funkcionēšanas nodrošināšanai. To realizācija ir atkarīga no sabiedrības sociālās attīstības līmeņa, cilvēka sociālā stāvokļa, no sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības (sociālajā darbā sociālo vajadzību kopums – mājvieta, pārtika, sadzīves priekšmeti, nauda, algots darbs, izglītība un audzināšana, veselība un sociāla aprūpe, funkcionālās attiecības ar citiem cilvēkiem u.c.)

Sociālie pakalpojumi – sociālajā darbā sociālo darbinieku un citu līdzētājprofesiju speciālistu darbības, lai palīdzētu klientam kļūst patstāvīgākam, novērst atkarību, stiprināt ģimenes attiecības un atjaunot indivīdu.

Starp profesionāļu komanda – dažādu profesionāļu grupa, kas darbojas kopīga mērķa sasniegšanā. Starpprofesionāļu komanda ir dažādu profesiju un organizāciju pārstāvji (piemēram, sociālie darbinieki, sociālie pedagogi, pedagogi, juristi, policisti, citu palīdzības iestāžu speciālisti, utt.). Katram starpprofesionālas komandas pārstāvim ir sava profesija, atšķirīgas prasmes un orientācija, bet visi dalībnieki strādā kopā, lai atrisinātu kopīgu problēmu, sasniegtu kopīgu mērķi. Komandas dalībnieki demonstrē savas specifiskās spējas, notiek pastāvīga savstarpēja komunikācija, un tiek novērtētas katra komandas dalībnieka individuālās pūles grupas kopīgā mērķa sasniegšanā. Katrs grupas loceklis ir atbildīgs par visas komandas darbu.

Vajadzības - cilvēku un sociālo grupu objektīvi nosacīta prasība pēc intelektuālām, kultūras un citām vērtībām, kas nepieciešamas dzīves darbībai.

Verbālā saskarsme – saskarsmes veids, kad cilvēka runu, dabisko skaņu valodu (fonētisko skaņu sistēmu) izmanto kā simbolu sistēmu. Runa ir visuniversālākais komunikācijas līdzeklis, jo, izmantojot informācijas nodošanā runas palīdzību, paziņojuma jēga mainās vismazākajā mērā.

Pamatojums

Mūsdienu sabiedriskās dzīves apstākļos aizvien nozīmīgāka kļūst bērnu ar īpašām vajadzībām dzīves kvalitātes plānveidīga un vispusīga paaugstināšana - ar mērķi pilnīgāk iekļaut viņus plašajā sabiedrībā ar iespējami minimāliem zaudējumiem, konfliktsituācijām un problēmām.

Runājot par personu ar īpašām vajadzībām sociālo integrāciju, jāatzīmē sekojošas problēmas:

1. paša indivīda vēlmes līmenis integrēties plašajā sabiedrībā (problēmas risinājums: klienta motivēšana gan ar pārliecināšanas metodes palīdzību, gan arī izmantojot personiskās ieinteresētības ieaudzināšanas metodi, pamatojoties uz sociāli derīgu praktisku prasmju un iemaņu apgūšanu plašākā spektrā);

2. indivīda ģimenes locekļu vēlmes pakāpe un iespēju līmenis uztvert viņu par plašas sabiedrības pilntiesīgu locekli (dotajā gadījumā iet runa par ģimenes locekļu morāliem pārdzīvojumiem un materiālām iespējām uzturēt indivīda dzīves kvalitātes esošo līmeni vai to pakāpeniski uzlabot);

3. plašas sabiedrības gatavība pieņemt cilvēku ar īpašām vajadzībām kā pilntiesīgu personu, pastāvīgi un plānveidīgi sadarboties ar viņu, lai sasniegtu savstarpēji apmierinošu rezultātu (dotās problēmas risinājums ir iespējams, sabalansējot specifisko informatīvo izglītošanas darbu (ar mērķi vērst plašas sabiedrības uzmanību uz to, kādas ir personu ar īpašām vajadzībām īstas nepieciešamības un ilgas, un paaugstināt morālās atbildības līmeni, vērtējot šo cilvēku ar īpašām vajadzībām vietu mūsdienu pasaulē) un praktisko darbību, lai iepazīstinātu dažādus iedzīvotāju slāņus ar integrējamās grupas īpatnībām).

Dotajā posmā tādu institūciju, kā Sociālo lietu pārvaldes dienas aprūpes centrs „Iespēju pasaule”, loma ir ļoti svarīga, jo tieši tās ļauj veikt rezultatīvu sociālo darbu vienlaicīgi visos trijos virzienos.

Paša klienta motivēšana var būt sasniegta, pamatojoties uz viņa pašapkalpošanās un sociāli adekvātas uzvedības spēju paplašināšanu, brīvā laika adaptāciju, sadzīves adaptāciju, sociālo rehabilitāciju, sociālo iekļaušanu, t.i., pamatojoties uz klienta sociālo vajadzību pilnīgāku apmierināšanu un iemaņu ieaudzināšanu, kas palīdzētu sasniegt rezultātus šajā virzienā patstāvīgi.

Sociālais darbs ar dienas aprūpes centra klienta (personas ar īpašām vajadzībām) ģimenes locekļiem, tuviniekiem un draugiem ir sociālās rehabilitācijas speciālistu neatņemams darba virziens.

Dotajā gadījumā, kā sociālā darba rezultatīvs virziens, ir jāizskata praktiskās darbības visi veidi, kuros piedalās gan klienti, gan viņu ģimeņu locekļi, tuvinieki un draugi, gan arī sociālā darba speciālisti un starp profesionāļu komandas pārējie locekļi.

Tādējādi, varam risināt indivīda sociālās adaptācijas paātrināšanas problēmu, paplašinot viņa saskarsmes praktisko pieredzi, organizējot, paplašinot un nostiprinot starppersonu kontaktus, pakāpeniski iekļaujot indivīdu plašākās, nekā agrāk, sabiedriskās attiecībās.

Jāatzīmē arī, ka kopīgās darbības pozitīvi ietekmē arī bērnu ar īpašām vajadzībām ģimeņu locekļu dzīves pozīciju, paplašina iespēju apmainīties ar citiem dzīves pieredzē, veicina pozitīvāku situācijas novērtēšanu, paaugstina savstarpējā psiho-emocionālā atbalsta līmeni, rada kolektīvās drošības sajūtu.

Plānojot sociālo darbu ar klienta ģimeni, jāņem vērā ģimenes locekļu iespējas un vēlēšanās pakāpi piedalīties mērķa grupas pasākumos un ikdienas dzīves momentos. Mērķa grupas, sociālā darba speciālistu un klientu ģimeņu locekļu mijiedarbības galvenais princips ir kopējās labsajūtas princips. Jebkurus mērķa grupas pasākumus un citas darbības speciālisti izplāno tādā veidā, lai netraumētu klientu psihisko stāvokli (lai darbības aktivitāte ir samērīga klientam, lai piedalīšanās kādā grupas darbībā klientam ir pa spēkam) un dotu klientu ģimeņu locekļiem iespēju parādīt sevi tajā sociāli nozīmīgajā virzienā, kurš viņiem ir īpaši tuvs. Dotajā gadījumā, kā kopīgas darbības iespējamie virzieni, tiek izskatītas tādas aktivitātes, kuras īstenojot arī tiks sasniegta klienta pilnīgāka sociāli-sadzīviskā adaptācija.

Izskatot ģimeni kā galveno faktoru personas ar īpašām vajadzībām socializācijā, jāņem vērā mērķgrupas pārstāvju un viņu ģimeņu locekļu psiholoģiskās labsajūtas līmeni. Tas ir atkarīgs no sekojošiem faktoriem:

- ģimenes materiālās nodrošināšanas līmenis;
- ģimenes morālās un ētiskās nodrošināšanas plašajā sabiedrībā līmenis;
- bērna ar īpašām vajadzībām sociālā loma dotajā ģimenē;
- ģimenes iespējas mikroklimate uzlabošanā;
- ģimenes locekļu gatavība paplašināt sociālos kontaktus.

Sociālās rehabilitācijas programma bērniem ar īpašām vajadzībām virzīta uz klientu ģimeņu morāli-ētiskās drošības paaugstināšanu, uzlabojot sabiedrisko viedokli par personu ar īpašām vajadzībām iespējām un īpatnībām.

Sabiedriskā viedokļa izmaiņas attiecībā uz personām ar īpašām vajadzībām ir iespējams veikt divos virzienos: informatīvi izglītojot un praktiski iepazīstinot. Pirmā virziena galvenā aktivitāte ir plašas sabiedrības sistemātiska informēšana par šo personu ar īpašām vajadzībām problēmām un ilgām, viņu skaitu noteiktās ģeogrāfiskās robežās, viņu īstu attīstības līmeni un iespēju iekļauties plašās sabiedrības aktīvajā dzīvē, un tēmas par šīs sabiedrības grupas vietu mūsdienas sabiedriskajā dzīvē apspriešana ar masu saziņas līdzekļu palīdzību, kā arī izpēte, vai sabiedrība ir gatava pieņemt personu ar īpašām vajadzībām kā pilntiesīgu sabiedrības locekli. Otrais virziens ir kontaktu sistēma starp mērķa grupas pārstāvjiem un dažādiem plašas sabiedrības slāņiem, kopēju pasākumu organizēšana, kas veicinātu rezultatīvāku mijiedarbību starp sabiedrību un personām ar īpašām vajadzībām.

Šo darba virzienu ir lietderīgi sadalīt 3 pakāpēs:

1. pakāpe – plašas sabiedrības sagatavošana aktīvai mijiedarbībai ar mērķa grupas pārstāvjiem (akcijas un pasākumi sociālās aktivitātes paaugstināšanai; brīvi dialogi ar sabiedrības dažādu slāņu pārstāvjiem, sabiedrības iesaistīšana brīvprātīgajā darbā mērķa grupas vidē);

2. pakāpe – mērķa grupas un sabiedrības kopējās darbības organizēšana (daļēji – ar praktisko apmācību, pieredzes apmaiņu, trūkstošo kontaktu veidošanu), lietderīgu kontaktu paplašināšana, pieaicinot kopējā darbībā iepriekš neiesaistītas iedzīvotāju grupas;

3. pakāpe – plašas sabiedrības jaunizveidotās attieksmes pret personām ar īpašām vajadzībām kā pret sociuma līdztiesīgiem locekļiem uzturēšana ar mērķa grupas pārstāvju darbības sfēras paplašināšanas palīdzību.

Jāatzīmē, ka dotajā attiecību starp sabiedrību un personām ar īpašām vajadzībām attīstības posmā ir efektīvas 1. pakāpes aktivitātes un fragmentāri – 2. pakāpes aktivitātes. Tātad, mērķa grupas rezultatīvu aktivitāti nosaka akcijas un pasākumi sociālās aktivitātes paplašināšanai, brīvi dialogi ar dažādu sabiedrības slāņu pārstāvjiem ikdienā, sabiedrības iesaistīšana brīvprātīgajā darbā mērķa grupas vidē, pieredzes apmaiņa, praktiskā apmācība, sociāli derīgo kontaktu veidošana.

Sociālās rehabilitācijas programma bērniem ar īpašām vajadzībām

Šī programma tiek piedāvāta kā sociālās rehabilitācijas pakalpojums Dienas aprūpes centrā personām ar garīga rakstura traucējumiem «Iespēju pasaule» bērniem ar īpašām vajadzībām. Programmas īstenošana notiek mācību gada laikā, brīvdienu laikā ir paredzētas atsevišķas programmas – „Ziemassvētku noskaņojums”, „Pavasara noskaņojums”, „Esam kopā!” un „Rudens noskaņojums”.

Sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar īpašām vajadzībām realizēšana notiek no 01.09.2009.

Lai ātrāk un pilnīgāk sasniegtu sociālās rehabilitācijas rezultātus, katru gadu programma tiek korektēta atbilstoši bērnu veselības stāvoklim, garīgām fonam un pārējiem apstākļiem.

Mērķa grupa:

Programmas mērķa grupa ir skolas vecuma bērni ar īpašām vajadzībām – dienas aprūpes centra „Iespēju pasaule” klienti (14 cilvēki).

Programmas mērķi:

1. Uzlabot bērniem ar īpašām vajadzībām dzīves kvalitāti, mazināt negatīvās parādības, kas ietekmē bērnu pilnvērtīgu attīstību.
2. Paaugstināt bērnu ar īpašām vajadzībām iespējas integrēties sabiedrībā.
3. Nodrošināt klientu brīva laika saturīgu pavadīšanu, paplašināt aktivitāšu loku.
4. Organizēt sociālo aizsardzību un atbalstu.

Programmas uzdevumi:

- apzināt un aktualizēt bērnu ar īpašām vajadzībām problēmas un vajadzības;
- noteikt darbības plānu bērnu ar īpašām vajadzībām sagatavošanai un iekļaušanai sabiedrībā, brīvā laika pavadīšanu;
- nodrošināt profesionāļu sadarbību šo mērķu īstenošanai;
- attīstīt un uzlabot klientu sadzīves, komunikācijas, uzvedības iemaņas un prasmes;
- organizēt radošās interešu nodarbības, atbalstīt un attīstīt bērnu intelektuālās un aktīvās kustības spējas;

- sniegt alternatīvos pakalpojumus, lai uzlabotu bērniem ar īpašām vajadzībām, dzīves kvalitāti;

- sniegt psiholoģisku atbalstu bērniem un viņu vecākiem;
- paplašināt klientu redzesloku;
- stimulēt bērnu kustību aktivitāti fizioterapijas nodarbībās;
- attīstīt koordināciju, aktivitāti, pozitīvas emocijas;
- attīstīt sociālo sadarbību ar sabiedrību.

Programmas īstenošanas prioritārie virzieni:

- individuālā pieeja katram klientam;
- klientu interešu un vēlmju attīstība;
- klientu veselīgas, drošas un personām ar īpašām vajadzībām pieejamas vides veidošana;
- bērnu un viņu ģimeņu locekļu psiholoģiskais atbalsts un palīdzība.

Programmā risināmās problēmas:

- vecāku un bērnu ar kustības un garīgās attīstības traucējumiem izolētība, atbalsta trūkums;
- veselīgas, drošas un personām ar īpašām vajadzībām pieejamas vides trūkums;
- bērnu ar kustību un/vai garīgās attīstības traucējumiem vajadzību apmierināšanas trūkums;
- sabiedrības neizpratne par bērnu ar īpašām vajadzībām tiesībām un problēmām.

Rezultatīvie rādītāji programmas mērķa sasniegšanai:

1. Bērnu dzīves kvalitātes uzlabošana mācību gada periodā;
2. Katram bērnam, likumā paredzēto tiesību realizācija;
3. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu programmas bērniem ar kustību un/vai garīgās attīstības traucējumiem izstrādāšana un īstenošana, kura dos iespēju klientiem paaugstināt savas attīstības līmeni, mazinās negatīvās parādības, kas ietekmē klientu pilnvērtīgu attīstību, nodrošinās programmas dalībnieku brīvā laika pavadīšanu;
4. Bērnu ar kustību un/vai garīgās attīstības traucējumiem integrēšanai sabiedrībā, sagatavošana;
5. Speciālistu, apmācības darbam ar šo mērķa grupu, līmeņa paaugstināšana;

6. Palīdzība vecākiem, kuru ģimenēs aug bērni ar īpašām vajadzībām, emocionālā stāvokļa uzlabošanā, brīvā laika pavadīšana kopā ar bērniem organizēšana.

Resursi:

- klients kā personība;
- klienta ģimene;
- Daugavpils pilsētas domes Sociālo lietu pārvaldes Dienas aprūpes centra sociālie pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem, pašvaldības sociālie pakalpojumi;
- komandas darbs (starp profesionāļu darbs);
- SPP sociālā darba speciālisti;
- DACPGRT speciālisti, kas strādā ar personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- informācija kā resurss.

Metodes:

- plānošana
- sarunas
- novērošana
- salīdzināšana
- iegūtas pieredzes apkopošana
- analīze
- informēšana
- nodarbinātības terapija
- individuālās un grupas nodarbības
- praktiskie darbi
- pastaigas
- ekskursijas.

Darba organizācija

Sociālās rehabilitācijas programmas realizēšanai paredzētas Dienas aprūpes centrā atsevišķas telpas I (nodarbību un spēļu telpas, garderobe, tualete, zāle utml.) un II (ēdnīca, darbnīca, datoru klase, atpūtas telpa) stāvā.

Dienas aprūpes centra personām ar garīga rakstura traucējumiem visas telpas atbilst LR MK noteikumiem par vides pieejamību. Tualetes aprīkota ar rokturiem un turētājiem. Dienas aprūpes centra telpu, durvju un gaiteņu platība ir piemērota invalīdu ratiņu pārvietošanai, lifts piemērots klientu nokļūšanu uz otro stāvu.

Visiem klientiem – sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar īpašām vajadzībām tiek organizēta bezmaksas ēdināšana.

Bērniem ar funkcionālā rakstura traucējumiem, pēc vecāku iesnieguma, tiek piešķirti un nodrošināti transporta pakalpojumi.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi Dienas centrā ir pieejami bērniem ar īpašām vajadzībām no plkst. 13.00 līdz 17.00 (piektdienās – no plkst.12.30), skolēnu brīvdienu laikā no plkst. 8.00 līdz 17.00.

Dienas režīms:

13.00 – 14.00	bērnu sagaidīšana
14.00 – 14.30	individuālās un grupu nodarbības
14.30 – 15.00	launags
15.00 – 15.30	atpūta, kustīgas un attīstošas spēles
15.30 – 17.00	gatavošanās braukšanai mājās

Starp profesionāļu komanda:

- sociālais darbinieks
- sociālais rehabilitētājs
- darbnīcas speciālisti
- mūzikas terapeits
- psihologs
- fizioterapeits
- pavadītāji - NVA stipendiāti, līdzdarbības pienākumu izpildītāji, brīvprātīgie.

Sociālā darba speciālistu sagatavošana, izglītošana un profesionālā organizēšana

Mērķis: sagatavot un organizēt sociālā darba profesionāļu komandu, darbam ar bērniem ar īpašām vajadzībām.

Uzdevumi:

- sniegt vispusīgas zināšanas, nodrošinot to izpratni;
- bērnu ar kustību un/vai garīgās attīstības traucējumiem fizioloģisko, psiholoģisko īpatnību raksturojums, to vajadzības un problēmas;
- starp personisko attiecību veidošanas paņēmieni, pieejas metodes;
 - starp profesionāļu darbs un sadarbība.

Darba virzieni:

- speciālistu programmu korekcija atbilstoši nepieciešamībai programmas gaitā;
- sociālā darbinieka ikdienas instruktāžas pavadītājiem;
- starp profesionāļu komandas dalībnieku piedalīšanās supervīzijā.

Sadarbība:

- konsultācijas, sarunas, citas aktivitātes ar klientu vecākiem (piedalīšanās grupu pasākumos, fizikultūras un spēļu stundās, paredzēto tieši vecākiem pasākumu apmeklēšana utt.);
- starpinstitucionālā sadarbība (Liepājas 4, Šaurā 28, Šaurā 26);
- sadarbība ar pilsētas iestādēm (Latgales zoodārzs, bibliotēka „Ceriņu”, keramikas darbnīca, Psihoneiroloģiskā slimnīca utml.);
- sadarbība ar speciālistiem (ārsti, soc. pedagogi, jurists, kustības ierīču speciālisti u.c.)

Sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar īpašām vajadzībām pasākumi un aktivitātes

Galvenie programmas darba virzieni:

1. Sīkās motorikas attīstīšanas nodarbības;
2. Sociālās sadzīves adaptācijas nodarbības bērniem ar īpašām vajadzībām;
3. Komunikatīvo iemaņu attīstīšana;
4. Psiholoģiskais atbalsts;
5. Radošās un attīstošās nodarbības pēc klientu iespējām un interesēm:
 - nodarbības datorapmācības klasē;
 - kokapstrādes darbnīcā;
 - radošā darbnīcā;

- šūšanas darbnīcā;
- 6. Mūzikas terapija;
- 7. Fizioterapijas nodarbības.

Sīkās motorikas attīstības programma

Apakšprogramma „Sīkās motorikas attīstība” paredzēta darbam koriģējošās nodarbībās ar bērniem ar īpašām vajadzībām.

Roku attīstība (sīkā motorika un rokas pirkstu kustības koordinācija) atrodas ciešā saiknē ar bērna runas un domāšanas attīstību.

Sīkās motorikas attīstības līmenis – viens no intelektuālās gatavības rādītājiem mācībām. Nodarbības pēc dotās programmas notiek spēļu un radošo nodarbību formā , jo spēļu vai radošo nodarbību laikā maksimāli realizējas panākumu situācija, tātad darbs neizraisa garīgo stresu.

Programmas mērķis: izveidot nosacījumus sīkās motorikas attīstībai, rokas pirkstu koordinācijai.

Programmas uzdevumi:

1. Attīstīt prasmi veikt tiešas plaukstas un roku pirkstu kustības;
2. Attīstīt koordinējošo roku darbu ar redzes uztveri;
3. Attīstīt radošo aktivitāti – fantāziju, plašu domāšanu;
4. Attīstīt koordinējošo roku darbu un vizuālās redzes uztveres saskaņotības spēju;
5. Paplašināt radošo aktivitāšu, domāšanas, fantāzijas loku;
6. Veidot mākslas meistarības iemaņas;
7. Attīstīt prasmi kontrolēt darbību maiņu;
8. Attīstīt kustību veiklību un stabilitāti;
9. Paplašināt ķermeņa dažādu daļu darbību un kustību saskaņotības loku;
10. Attīstīt dzirdes un taustāmās koordināciju;
11. Veidot prasmi savas idejas pārvērst mākslas tēlā;
12. Audzināt cienīgu attieksmi pret savu un citu cilvēku paveikto darbu.

Nodarbību formas:

- pārrunas, apspriešanas;
- ekskursijas, pastaigas;
- didaktiskās spēles;
- lomu spēles;

- fiziskie vingrinājumi;
- kopīgi rodošie darbi;
- kustību spēles;
- darbības individuālā korekcija.

Nodarbības notiek individuāli vai grupās, atkarīgi no katra klienta spējām un veselības stāvokļa. Programmā tiek izmantoti tādi darbības virzieni, kā: origami, puzli, modelēšana, aplikācija, grafiskie vingrinājumi, spēles un darbības ar priekšmetiem, kustību spēles ar sporta inventāru, iekārtām.

Roku pirkstu vingrojumi – vingrinājumu komplekss bērniem, kuri dod roku pirkstiem labu atpūtu, attīsta to kustību un veiclību. Uz pirkstiem un plaukstām ir „aktīvie punkti”, kuru aktivizācija pozitīvi ietekmē labsajūtu, uzlabo smadzeņu darbu. Dotie vingrinājumi palīdz saglabāt labu tonusu.

Origami, puzli - iepazīšanās ar papīra īpašībām, telpiskās ģeometrijas sākumu apgūšana.

Modelēšana - darbības procesā tiek attēloti priekšmeti, kas atbilst viņu īstenībai, izveidotas elementāras skulptūras, kas sekmē bērna radošās darbības attīstību, bagātina bērnu tehniskās un iztēles iemaņas, sekmē interesi dotajam darbības veidam.

Aplikācija - plaukstu koordinācijas paaugstināšana, loģiskās domāšanas attīstīšana, iemaņas izmantot līmi un šķēres apgūšana.

Grafiskie vingrinājumi - palīdz uzlabot roku pirkstu un plaukstu kustību koordināciju, attīstīt muskuļu un taustes atmiņu.

Spēles un darbības ar priekšmetiem - smalku roku kustību veidošanai, kustību iemaņu uzlabošanai, tehnisko koordināciju un optiskās telpiskās iztēles attīstībai izmanto dažādus pēc izmēra, materiāla, faktūras un struktūras priekšmetus.

Kustību spēles ar sporta inventāru, iekārtām – makro motorikas korekcija un attīstība, kustību koordinācija.

Paredzamie rezultāti:

- roku pirkstu koordinācijas un sīkās motorikas attīstība;
- dažādu darba veidu apgūšana;
- spēja radoši un rezultatīvi darboties;
- darba pieredzes ar dažādiem instrumentiem apgūšana;
- uzvedības ētikas normu apgūšana;
- makro motorikas korekcija.

Virziena aktivitāšu grafiks

<i>Nr. p/k</i>	<i>Aktivitātes nosaukums</i>	<i>Aktivitātes laiks</i>	<i>Aktivitātes grafiks</i>	<i>Nodarbības veids</i>
1.	Pārrunas, apspriešanas	10-15 min.	1 reizi nedēļā	Kolektīvi
2.	Ekskursijas, pastaigas	30-45 min.	2 reizes mēnesī	Kolektīvi
3.	Didaktiskās spēles	10-15 min.	2 reizes nedēļā	Individuāli
4.	Lomu spēles	10-15 min.	2 reizes mēnesī	Kolektīvi
5.	Fiziskie vingrinājumi	10-15 min. / 20-30 min.	2 reizes nedēļā / 1 reizi nedēļā	Individuāli / Kolektīvi
6.	Radošie darbi	20-30 min. / 30-45 min.	2 reizes nedēļā / 1 reizi nedēļā	Individuāli / Kolektīvi
7.	Kustību spēles	20-30 min. / 30-45 min.	2 reizes nedēļā / 1 reizi nedēļā	Individuāli / Kolektīvi
8.	Nodarbības pēc vēlēšanas	20-30 min. / 30-45 min.	Katru dienu / Katru dienu	Individuāli / Kolektīvi
9.	Darbības individuālā korekcija	10-15 min	Katru dienu, pēc nepieciešamības	Individuāli

Sociālās sadzīves adaptācijas programma

Programmas mērķis: sekmēt klienta sociālās sadzīves adaptāciju turpmākajai viņa iekļaušanai apkārtējā dzīvē.

Programmas uzdevumi:

1. Personīgās higiēnas iemaņu attīstīšana;
2. Pašapkalpošanās iemaņu loka paplašināšana; uzvedības mājās un sabiedriskās vietās audzināšana, paškontroles un citu sadzīves adaptācijas paņēmieni attīstīšana;
3. Komunikācijas iemaņu attīstība;
4. Palīdzība dzīves perspektīvu noteikšanā.

Programmas ietvaros paredzētas tādas **aktivitātes**, kā:

- pašapkalpošanās iemaņu veidošana – sanitāri higiēniskās prasmes un iemaņas, ādas kopšana, apģērba uzturēšanas kārtībā, mājokļa kopšana, ēdināšanas iemaņas;

- *adaptācijas plašā sociālajā vidē pieredzes apgūšana* - iepazīšanās ar pilsētu, transportu, veikaliem, apkalpošanas sfēru utml.;

- *ikdienas uzvedības iemaņu veidošana* - iepazīšanās ar uzvedības noteikumiem sabiedriskās vietās, cilvēka uzvedību kolektīvā, draudzības izpratni;

- *personiskā drošība* - apgūt zināšanas un iemaņas tādiem darbības veidiem, kā elektrības, sadzīves priekšmetu, tualetes, vannas, transporta, zāļu un t.t. izmantošana.

Paredzamie rezultāti:

- apgūto pašapkalpošanās un personīgās higiēnas iemaņu izmantošana ikdienas dzīvē;

- ikdienas sadzīves darbību izpildīšanas spēju paplašināšana;

- patstāvīga lifta izmantošana, pārvietošanās telpās un ārā;

- prasme strādāt kolektīvā rezultātu sasniegšanai;

- atsaucība un rūpīga attiecība pret pārējiem ikdienas dzīvē;

- sabiedriski pieņemta uzvedība dažādās situācijās.

Virziena aktivitāšu grafiks

<i>Nr. p/k</i>	<i>Aktivitātes nosaukums</i>	<i>Aktivitātes laiks</i>	<i>Aktivitātes grafiks</i>	<i>Nodarbības veids</i>
1.	Sanitāri higiēnisko prasmju attīstīšana	10-15 min.	Katru dienu	Individuāli
2.	Apģērba uzturēšanas kārtība	10-15 min.	Katru dienu	Individuāli
3.	Mājokļa kopšana	10-15 min.	2 reizes nedēļā	Individuāli / Kolektīvi
4.	Ēdināšanas iemaņu attīstīšana	10-15 min.	Katru dienu	Individuāli / Kolektīvi
5.	Iepazīšanās ar pilsētu	45-50 min.	1 reizi kvartālā	Kolektīvi
6.	Iepazīšanās ar sabiedrisko transportu	30-45 min.	1 reizi kvartālā	Kolektīvi
7.	Iepazīšanās ar veikaliem un apkalpošanas sfēru	30-45 min.	1 reizi kvartālā	Kolektīvi
8.	Pareizas uzvedības iemaņu sabiedriskās vietās	Atbilstoši apstākļiem	Katru dienu / Katru dienu	Individuāli / Kolektīvi

	attīstīšana			
9.	Pers. drošības noteikumu izmantošanas iemaņu paplašināšana	Atbilstoši apstākļiem	Katru dienu, pēc nepieciešamības	Individuāli

Komunikatīvo iemaņu attīstības programma

Mērķis: attīstīt komunikācijas, iepazīšanās un uzvedības algoritmu iemaņas, lai rezultatīvi izmantotu dažādās situācijās.

Uzdevumi:

- pašidentifikācija (akcentēt uzmanību uz savu personību);
- prasmes pastāstīt par iepazīšanās un saskarsmes veidiem un noteikumiem attīstīšana;
- prasmes formulēt un uzlabot sarunas iemaņas attīstīšana;
- uzvedības noteikumu grupā izpildīšanas līmeņa paaugstināšana, starp personu konfliktu risināšanas loka paplašināšana;
- drošības paaugstināšana saskarē ar nepazīstamiem cilvēkiem;
- prasmes savlaicīgi griezties pēc palīdzības attīstīšana.

Metodes:

- sarunas;
- kustīgas un attīstošas spēles;
- ekskursijas;
- pasaku lasīšana;
- leļļu teātris;
- praktiskās nodarbības.

Paredzamie rezultāti:

- sociālās komunikācijas prasmju attīstīšana;
- atbildības sajūtas audzināšana, adaptācijas spēju palielināšana, garīgo resursu mobilizācijas līmeņa paaugstināšana;
- personīgās iniciatīvas aktivizācija grupā, apgūto iemaņu izmantošana mājās apstākļos;

- ievērojamā iekšējās dzīves attīstīšana: kas es esmu, kāpēc es dzīvoju, ko es spēju un spēšu izdarīt;

- sabiedrībā pieņemto uzvedības normu izmantošana ikdienas dzīvē, paškontroles līmeņa paaugstināšana savu jūtu izteikšanā.

Virziena aktivitāšu grafiks

<i>Nr. p/k</i>	<i>Aktivitātes nosaukums</i>	<i>Aktivitātes laiks</i>	<i>Aktivitātes grafiks</i>	<i>Nodarbības veids</i>
1.	Sarunas, apspriešanas	10-15 min.	Katru dienu	Individuāli / Kolektīvi
2.	Kustīgas un attīstošas spēles	20-30 min.	2 reizes nedēļā	Individuāli / Kolektīvi
3.	Ekskursijas, pastaigas	30-45 min.	2 reizes mēnesī	Kolektīvi
4.	Daiļliteratūras lasīšana	10-15 min.	2 reizes nedēļā	Individuāli / Kolektīvi
5.	Leļļu teātris	15-20 min.	1 reizi kvartālā	Kolektīvi
6.	Praktiskās nodarbības	15-20 min.	Katru dienu	Individuāli / Kolektīvi

Mūzikas terapija

Programmas uzdevumi:

- palīdzēt klientiem apgūt starppersonu saskarsmes prasmes;
- veidot pozitīvu attieksmi pret sevi un apkārtējiem;
- palīdzēt grupas dalībniekiem saskatīt viņu radošās darbības jēgu un kopējo virzību;
- saskatīt savas radošās darbības iespēju izaugsmi veicot radošus uzdevumus.

Pasaules Mūzikas terapijas federācija (WFMT) 1996. gadā izstrādājusi vienotu mūzikas terapijas definīciju:

„Mūzikas terapija ir mūzikas un/vai citu mūzikas elementu (skaņas, ritma, melodijas, harmonijas) izmantošana kvalificēta mūzikas terapeita vadībā darbā ar pacientu vai pacientu grupu, lai uzlabotu un paaugstinātu komunikācijas, mācīšanās, mobilizācijas,

pašizpaušmes, organizēšanās spējas un sasniegtu citus terapeitiski svarīgus mērķus, saskaņā ar pacienta fiziskajām, emocionālajām, mentālajām, sociālajām un kognitīvajām vajadzībām.

Mūzikas terapija ir patstāvīga uz praksi orientēta zinātnes nozare, kura ir ciešā saiknē ar citām zinātnes nozarēm, sevišķi ar medicīnu, sociālajām zinātnēm, mūzikas zinātni un pedagoģisko psiholoģiju.

Mūzikas terapija ir mūzikas zinātnisks pielietojums terapeitiskiem nolūkiem (Strobel W., Huppmann G. Musiktherapie. Grundlagen Formen Möglichkeiten Hogrefe Verlag für Psychologie Göttingen - Toronto - Zürich, 1991.)

Jēdziens mūzikas terapija ir kopējais nosaukums dažādām zinātniski pamatotām mūzikas terapijas koncepcijām, kā, piemēram, Nordofa/Robbinsa mūzikas terapija un Orfa mūzikas terapija, Analītiskā mūzikas terapija, kuru nozīmi mūzikas terapijas praksē var salīdzināt ar Vojta metodes vai Bobota koncepta nozīmi fizioterapijā.

Mūzikas terapijā, specifiskas muzikālas aktivitātes laikā, kura norisinās starp klientu un terapeitu, mūzika palīdz risināt dažādas fiziskas un emocionālas problēmas, piemēram, mazināt trauksmi, hroniskas sāpes, u. c. Objektīvā un subjektīvā iedarbība dod iespēju mūziku izmantot visdažādāko slimību terapeitiskā ārstēšanā vai kā papildterapiju līdzās citām organisku slimību ārstēšanā, fiziskas un garīgas invaliditātes, attīstība un uzvedības traucējumu, kā arī smadzeņu bojājumu, neirožu, psihožu, arī runas attīstības traucējumu un dzirdes bojājumu gadījumos.

Pastāv 2 mūzikas terapijas veidi: pasīvā un aktīvā mūzikas terapija. Pasīvās mūzikas terapijas laikā pacientam mūzika tiek atskaņota, aktīvajā mūzikas terapijā viņš pats dzied un muzicē. Visbiežāk lietotās mūzikas terapijas tehnikas ir mūzikas klausīšanās, vokāla un instrumentāla improvizācija, kustība. Izmantojot šo metodi, kā komunikācijas līdzeklis tiek uzsvērts „dzīvās” mūzikas unikālā loma. Mūzikas terapeitam ir jāprot improvizēti muzicēt, lai mūzika būtu dziedinoša.

Tādējādi var teikt, ka mūzikas terapijas specifiskie **mērķi** ir:

- pastiprināt klienta balss izmantošanas iespējas;
- stimulēt valodas attīstību un motoriskās koordinācijas spējas;
- attīstīt darbošanās – gaidīšanas (turn – taking) spējas; muzicējot kopā, veidojot dialogus;
- attīstīt ķermeņa un identitātes apzināšanos;
- attīstīt fantāzijas izmantošanu domāšanā un muzicēšanā;
- veidot mūzikas terapijas struktūru, kurā klients var pieredzēt un izpaust dažādas emocijas.

Mūzikas nodarbības (sesijas) notiek gan individuāli, gan grupā.

Mūzikas terapiju pielieto sociālajās un veselības aprūpes iestādēs: kūrātvajā (dziednieciskajā), paliatīvajā (aprūpes), rehabilitācijas, jeb preventīvajā (profilaktiskajā), medicīnā.

Metode ir daudzveidīga, tā ir domāta bērniem, pusaudžiem un pieaugušajiem.

Metode tiek rezultatīvi izmantota:

1. neiropediatrijā

- attīstības aizkavēšanās traucējumi (F83, F82);
- agrīni cerebrāli traucējumi (G80-G83);
- hemi-, para- un tetraplēģija (G82);
- runas un motoriskie traucējumi pēc triekas (G 83.9);
- hiperkinētiskais sindroms (F90.0);
- neiro-muskulāras saslimšanas (G70-G73);
- autisms (F84.0)

2. pedaudioloģijā

- vājdzirdība;
- skaņas vadīšanas vājdzirdība (H90.2);
- skaņas uztveres vājdzirdība (H90.5);
- skaņas apstrādes traucējumi, receptīvi un ekspresīvi runas traucējumi (F80.1, F80.2);
- runas attīstības aizkavēšanās. Runas traucējumi (R47.8);
- rehabilitācija pēc kohleārā implanta operācijas

3. onkoloģijā

- leukēmija un citas onkoloģiskas saslimšanas (C20-C95)

4. neonatoloģijā

- priekšlaicīga dzimšana (P07);
- respiratoras pielāgošanās traucējumi (P22)

5. psihosomatiskās slimībās

- astma (F45.3);
- anoreksija (F50.0);
- bulīmija (F50.4);
- gremošanas orgānu saslimšanas (F45.8);
- vēdera sāpes (F45.3);
- enurēze (F98.0)

6. psihiatrijā

- psihiskās attīstības aizture;
- depresija (F32);
- eksogēnās un endogēnās psihozes (F25.9, F30-39);
- fobijas (F40, F41).

Mūzikas terapija veselības aprūpē ir salīdzinoši jauns veids, bet būtisks sociālpediatrijas aprūpē bērniem ar attīstības traucējumiem un invaliditāti.

Mūzikas terapijas metodes tiek pielietotas kā terapeitisks ārstēšanas process veselības aprūpē un sekmīgi papildina oficiālās medicīnas ārstēšanas metožu spektru.

Pašrealizācija ir savu dotību realizācija dzīves laikā. Paredz spēju attīstību tādā līmenī, kas nodrošina nepieciešamos sociālos sasniegumus un sociālo statusu. Ā.Maslova teorijā pašrealizācija ir vienāda ar pašaktualizāciju. Mūzikas terapijas process nodrošina pašaktualizācijas un pašizpaušmes attīstības iespējas un palīdz bērniem ar attīstības traucējumiem īstenot savās intereses un vajadzības.

Zinātniskās literatūras analīze rada ka problēmas risināšanai nepieciešama mijiedarbība starp medicīnu, pedagoģiju un mūziku, kas ir apvienots mūzikas terapijas disciplīnā.

Mūzikas terapija kā process nodrošina bērniem ar attīstības traucējumiem, kā arī ar īpašām vajadzībām pašrealizācijas un pašnoteikšanās iespējas.

Mūzikas terapijas aktivitātes attīsta bērna ekspresīvo, kognitīvo, receptīvo spēju mijiedarbību.

Mūzikas terapijai ir būtiska nozīme saskarsmes spēju veicināšanā, kur mūzika kalpo kā komunikācijas līdzeklis. Grupu terapijas sesijas veicina bērna komunikatīvo iemaņu attīstīšanos un pilnveidošanu. Aktīvi piedaloties grupas mūzikas terapijas procesā bērniem rodas iespēja apgūt un attīstīt komunikatīvās pamatiemaņas – prasmi klausīties, atbildēt, ievērojot secīgumu, prasmi iesākt un uzturēt dialogu, sagaidot sarunas biedra reakciju. Nodrošina bērniem ar attīstības traucējumiem, kā arī ar īpašām vajadzībām pašrealizācijas un pašnoteikšanās iespējas, un tas savukārt ļauj pierādīt, ka mūzikas terapija veselības aprūpē ir efektīva un aktuāla.

Bērnu skaits, kuri apmeklē mūzikas terapijas nodarbības: 7 cilvēki.

Fizioterapija

Fizioterapija ir kustību terapijas metode, kas ietver speciālās fizioterapijas tehnoloģijas, ārstniecisko vingrošanu, manuālo terapiju. Fizioterapija ir ļoti nozīmīga terapijas metode bērniem ar spasticitāti.

Spasticitāte ir pārmērīgs muskuļu stīvums, kas veidojas neiroloģisku traucējumu rezultātā. Muskuļi ir stingri un saspringti, līdz ar to ir apgrūtinātas kustības. Spasticitāte ietekmē dzīves kvalitāti, apdraudot to vairākas jomās: mobilitāti, higiēnu pašaprūpi, pašapziņu, miegu. Sekundāri spasticitātei veidojas locītavu kontraktūras. Kontraktūras ir saistaudu saīsināšanās locītavās un muskuļos ap to, kā rezultātā rodas locītavu kustību apjoma ierobežojums. Tādēļ vingrinājumu veikšana kustību apjoma saglabāšanai ir kontraktūru veidošanās profilakse mīkstajos audos un locītavās.

Fizioterapeita darbs ir vērsts, lai maksimāli atgūtu un uzlabotu pacienta zudušās vai traucētās funkcijas, lai uzlabotu pacienta funkcionālās spējas un neatkarību ikdienas aktivitātēs.

Fizioterapijas nodarbības uzlabo asinsrites, elpošanas un gremošanas orgānu darbību, stimulē centrālo nervu sistēmu. Atjauno vai uzlabo pārvietošanās spēju (mobilitāti), muskuļu spēku un kustību kvalitāti, atbrīvo saspringtos muskuļus, saites un fascijas, mazina stīvumu.

Fizioterapeits savā darbībā izmanto gan pasīvas, gan aktīvas ārstēšanas tehnikas un metodes. Galvenās ārstēšanas metodes ir terapeitiskie vingrinājumi (gan aktīvi, gan pasīvi – piemēram, muskuļu funkciju uzlabošanai, ķermeņa izjūtas veicināšanai), līdzsvara, relaksācijas tehnikas, pozicionēšana, mīksto audu tehnikas, pasīvas muskuļu stiepšanas metodes, locītavu pasīvas un aktīvas mobilizācijas un stabilizācijas tehnikas, kā arī dažādas specifiskas fizioterapijas metodes PNF (Proprioreceptīva neiomuskulāra faciācija), ritmiskā stabilizācija un t.t.

Bērnu skaits, kuri apmeklē fizioterapijas nodarbības: 8 cilvēki.

Psiholoģiskais atbalsts un palīdzība

Bērni ar īpašām vajadzībām ir neatņemama ģimenes daļa, kurā viņi dzimuši un turpina dzīvot. Atšķirībā no pieaugušiem patstāvīgiem cilvēkiem efektivitāte darbā ar bērniem nav iespējama bez ciešas sadarbības ar vecākiem. It īpaši tas attiecas uz bērniem ar autismu, kuriem ievērojami ir apgrūtināti kontakti ar ārpasauli.

Izņemot ģimeni bērni ar īpašām vajadzībām ir integrēti izglītības sistēmā. Šis fakts arī tika ņemts vērā pie dotās programmas izstrādes, kura neatkarotot skolas uzdevumus, galveno akcentu veltī uz bērna radošā potenciāla atklāšanu, viņa emocionālās pasaules atbalstu un komunikatīvo iemanu attīstību.

Vispiemērotākais veids, kā risināt dotos uzdevumus var kļūt art-terapijas metožu plašais spektrs: deju-kustību terapija, darbs ar maskām, mandalām, smilšu terapijas metodes un TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped CHildren) metodika darbam ar autiskiem bērniem.

Programmas uzdevumi:

- attīstīt emocionālo uztveri;
- psiho emocionālā stāvokļa kontrole un veidošana;
- daiļrades attieksmes audzināšana pret sevi un sabiedrību
- personības attīstības harmonizācija attīstot pašizpaušmes un pašizziņas spējas.
- palīdzēt bērniem ar īpašām izmainīt dažus priekšstatus par dzīvi un par sevi tajā;
- atklāt jaunus veidus mijiedarbībai ar apkārtējo pasauli;
- harmonizēt emocionālo stāvokli, veicināt pozitīvu komunikāciju to ģimenes locekļu starpā, kurās tiek audzināti bērni ar īpašām vajadzībām;
- pielietot TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped CHildren) metodiku darbā bērniem ar autismu.

Programmas īstenošanas prioritārie virzieni:

1. Informēt sabiedrību par bērniem ar īpašām vajadzībām:

- atbilstošas vides veidošana, kura ir nepieciešama darbā ar bērniem ar īpašām vajadzībām

2. Darbs ar ģimenēm, kurās ir bērni ar īpašām vajadzībām:

- profesionālas un kvalitatīvas informācijas sniegšana;
- vecāku atbalsta grupas organizēšana;
- psiholoģiskā atbalsta sniegšana

3. Talantu un māksliniecisko iespēju attīstība bērniem ar īpašām vajadzībām.

Psiholoģiskā atbalsta veidi:

- deju-kustību terapija;
- smilšu terapija;
- mandalu terapija;
- masku terapija;
- TEACCH metodika bērniem ar autismu.

Deju-kustību terapija ļauj darboties komunikatīvo iemaņu neverbāliem aspektiem, attīstīt kopējo koordināciju, uzmanību, aizkavēto atmiņu, orientāciju visumā. Nodarbībās izmantotā mūzika, ļauj koriģēt kopējo emocionālo fonu, kas ir ļoti aktuāls mūsu centra klientiem pavasara un rudens laika periodā.

Smilšu terapijā cilvēks runā simbolu un attēlu valodā, izmantojot smiltis un ūdeni. Terapijas dziļākā būtība ir tā, ka cilvēks rod dziedinājumu pats caur savu radošumu, jo smilšu bildei ir liels izteiksmes un ietekmes spēks. Smilšu spēļu terapijas mērķis ir attīstīt šos cilvēka iekšējos resursus, caur kuriem tiek piedzīvota spontāna pašdziedināšana. Metode, kas sākotnēji bija domāta tikai bērniem, ir atradusi pielietojumu arī pieaugušo terapijā.

Austrumu mandala. Terapijas rezultātā notiek klientu ievērojama emocionālā fona uzlabošanās, uz estētiski nozīmīga projekta rēķina - paaugstinājās klientu pašnovērtēšana.

Masku terapija. Maskas mūs atbrīvo, ļauj justies un uzvesties neikdienišķi un neierasti. Atvērt sevi un caur masku parādīt savu īsto es, vai gluži otrādi paslēpties. Spēle ar maskām palīdz sevī skaidrāk izprast dažādu tēlu un spēku mijiedarbību. Masku radot mēs spēlējamies ar savu iztēli; atveidojot maskas tēlu kustībā un dejā mēs rotaļājamies ar maskas spēku un ritmiem.

TEAHCC (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children). Tas ir kompleksās pedagoģiskās attīstības, apmācības un terapeitiskā atbalsta koncepcija, kas virzīta uz cilvēku ar autismu sociālo integrāciju.

TEACCH koncepcijas realizācijā galveno lomu spēlē bērnu vecāki. Vecākiem ir iespēja formēt nepieciešamās iemaņas „pēc dzīves vietas” dabiskā vidē, kas ievērojami paaugstina iespējas to efektīvai izmantošanai. Cilvēkiem ar autismu uztvere un apgūšana kaut kā jauna notiek homeopātiskām devām, un minimāls uzlabošanās virziens prasa daudz laika. Acīmredzams, ka vecāku iespējas, kas pavada daudz vairāk laika, kā speciālists iestādē, ir redzami daudz nozīmīgāki resursi. Papildus vecāku vadošajai lomai, TEACCH ir balstīta uz 3 pamatprincipiem: strukturalizācija, vizualizācija, praktiskā darbība.

Strukturalizācija. Katrai kustībai, kuru bērns izpilda pēc jūsu lūguma, jābūt «atalgotai» ar to, kas ir patīkams pašam bērnam. Svarīgi turēties pie principa «Pozitīva atbalstīšana». Piemēram: sākumā jūs strādājat ar kartītēm, uz kurām attēlotas dažādas emocijas, pēc tam bērns šūpojas šūpuļtīklā.

Vizualizācija. Bērna sarežģīto darbību izpildīšana solo pa solim, atskaitot mutiskos norādījumus, jābūt nodrošinātai ar vizuālām shēmām.

Praktiska darbība. Smaidīt tikšanās reizēs, skatīties acīs sarunu biedram, jautāt un atbildēt, kopēji spēlēt vai mācīties, just līdzī, apkampt, nomierināt – viss, kam daudzi bērni mācās intuitīvi, atdarinot pieaugušos un vienaudžus, bērniem ar autismu nepieciešams apgūt izmantojot vairākkārtēju atkārtojumu. Prasme apgūstama tikai pie daudzkārtējiem «mēģinājumiem». Līdzīgi kā svešvalodas “aizmirstas” bez ikdienas pielietošanas, tā arī daudzas lietderīgas iemaņas nepieciešams regulāri atkārtot.

Darba efektivitātes novērtējums:

Psiholoģiskā atbalsta un palīdzības veidi	Atzīmes par psiholoģiskā atbalsta saņemšanu														
	Datums:					Datums:					Datums:				
	i r	nav	efektivitāte			i r	nav	efektivitāte			i r	nav	efektivitāte		
			1	2	3			1	2	3			1	2	3
1. Individuālās konsultācijas															
2. Piedalīšanas atbalsta grupā															
3. Smilšterapija															
4. Maskuterapija															
5. Deju un kustību terapija															
6. Art-terapija															
7. Relaksācija															

1 – zems līmenis

2 – vidējs līmenis

3 – augsts līmenis.

Radošās un attīstošās nodarbības specializēto nodarbību telpās pēc interesēm

Uzdevumi:

- klientu aktīva piedalīšanās darba terapijas procesā;
- darba iemaņu apgūšana ar šķērēm, līmi, trafaretiem, krāsām;
- darba iemaņu apgūšana ar kancelejas materiāliem;

- darba iemaņu apgūšana ar dabas materiāliem;
- daiļrades izstrādājumu izgatavošana;
- darba iemaņu apgūšana ar datortehniku.

Metodes:

1. Darba terapijas metode. Atvieglo savstarpējās attiecības starp cilvēkiem. Tas noņem saspringtības un nemiera stāvokli. Sakarā ar to pilnveidojas emocionālā vide. Motivācijā notiek apmierinātība un pašrealizācijas nepieciešamība cilvēkam ar garīga rakstura traucējumiem. Fiziskais darbs labāk mobilizē aizsarg spējas un novērš no sliktiem ieradumiem. Darba terapija palīdz iegūt darba pieredzi.

2. Pašapkalpošanās, uzvedības sadzīvē un citu sadzīves adaptācijas paņēmieni mācīšanas metode.

Nodarbību kompleksa «Šūšana» tematiskais plāns:

1. Šūšanas roku darba apguve:

- Iepazīšanās ar šūšanas piederumiem. Drošības tehnikas noteikumi.
- Diega krāsas un garuma novērtēšana.
- Diega ievēršana adatā.
- Diega nostiprināšana.

2. Dūrienu un šuves veidi:

- Pamat dūriens

3. Izšūšana:

- Izšūšana ar parastiem dūrieniem uz papīra.
- Atklātņu izgatavošana.

4. Pogu piešūšana:

- Divcaurumu pogu piešūšana.

Metode: nodarbinātības terapija.

Iemaņu un prasmju novērtējums nodarbību kompleksā „Šūšana”

(0-uzsākot darbu; 6 – pēc sešiem mēnešiem; 12 – pēc divpadsmit mēnešiem)

Nr. p/k	Iemaņas un prasme	Novērtējums		
		0	6	12
1.	Iemaņa turēt rokās adatu un kniepadatu			

2.	Darba ar šķērēm apgūšana			
3.	Prasme sameklēt vajadzīga diega krāsu			
4.	Prasme sasiet mezglu			
5.	Prasme taisīt kartonā caurumus iedotā virzienā			
6.	Pamat dūriena apgūšana			
7.	Prasme izšūt ar parastiem dūrieniem uz papīrā			
8.	Prasme piešūt pogas			
9.	Pastāvība			
10.	Izpildīta darba kvalitāte			
11.	Drošības tehnikas ievērošana			

Iemaņu un prasmju vērtēšanas kritēriji:

- 0 - nav iemaņu psihosomatisko problēmu dēļ
- 1 – 2 - zems līmenis
- 3 – 4 - vidējais līmenis
- 5 – 6 - augsts līmenis.

Darba “Radošajā darbnīcā” mērķi un uzdevumi:

- darba terapija darbnīcā
- darba apgūšana ar šķērēm, līmi, trafaretiem, krāsām
- darba apgūšana ar kancelejas materiāliem
- darba apgūšana ar dabas materiāliem
- daiļrades izstrādājumu izgatavošana

Metode: darba terapija.

Darba terapija atvieglo savstarpējās attiecības starp cilvēkiem. Tas noņem saspringtības un nemiera stāvokli. Sakarā ar to pilnveidojas emocionālā vide. Motivācijā notiek apmierinātība un pašrealizācijas nepieciešamība cilvēkam ar garīga rakstura traucējumiem. Fiziskais darbs labāk mobilizē aizsarg spējas un novērš no sliktiem ieradumiem. Darba terapija palīdz iegūt darba pieredzi.

Iemaņu un prasmju novērtējums radošajā darbnīcā

(0-uzsākot darbu; 6 – pēc sešiem mēnešiem; 12 – pēc divpadsmit mēnešiem)

Nr. p/k	Iemaņas un prasme	Novērtējums		
		0	6	12
1.	Darba ar trafaretiem apgūšana			
2.	Darba ar šķērēm apgūšana			
3.	Darba ar līmi apgūšana			
4.	Darba ar kancelejas materiāliem apgūšana			
5.	Darba ar dabas materiāliem apgūšana			
6.	Pastāvība			
7.	Prasme strādāt kolektīvā			

Iemaņu un prasmju vērtēšanas kritēriji:

- 0 - nav iemaņu psihosomatisko problēmu dēļ
- 1 – 2 - zems līmenis
- 3 – 4 - vidējais līmenis
- 5 – 6 - augsts līmenis

Darba terapija datorapmācības klasē

Darba iemaņu apgūšana:

- iepazīstināšana ar datoru, peli, tastatūru;
- darba ar Windows sistēmu iemaņu apgūšana;
- darbs ar grafiku, atskaņotājiem apgūšana;
- darba ar Internetu apgūšana.

Bērnu saraksts, kuri apmeklē nodarbības datorklasē:

1. Andžejs Barčs
2. Raimonds Krops
3. Vladislavs Mananovs
4. Aleksandrs Zabarovskis
5. Anastasija Dedele.

Darba iemaņu un prasmju vērtējums „Datorapmācības darbnīcā”

(atzīme pēc 5 baļļu skalas, pēc katriem sešiem mēnešiem)

Nr.	Iemaņas un prasmes	0 mēneši	6 mēneši	12 mēneši

p.k.				
1.	Iepazīties ar datora perifērijas ierīcēm (barošanas bloks, monitors, printeris utt.)			
2.	Datora lietošana un rīkošanās ar to un ta nepieciešamība			
3.	Iemācīt darboties Windows programmā			
4.	Interneta un e-pasta lietošana:			
5.	Iemācīt strādāt vienā komandā			

Iemaņu un prasmju vērtējums:

0 – nav iemaņu;

1-2 zems līmenis

3-4 vidējs līmenis;

5 augsts līmenis.

Programmas kolektīvu pasākumu plāns

Nr p/k	Laiks	Pasākuma nosaukums	Pasākuma mērķi	Dalībnieku skaits
1.	Septembris	„Lapas dzeltenas”	Klientu radošo iemaņu attīstīšana, sakarū loka paplašināšana, sīkas motorikas attīstīšana.	14
2.	Oktobris	Vizuālās mākslas konkurss „Rudens nāk!..”	Klientu brīva laika saturīgas pavadīšanas nodrošināšana, aktivitāšu loka paplašināšana, sīkas motorikas attīstīšana.	14
3.	Novembris	„Dzimtenes dzimšanas diena“	Klientu sociāli aktīvas dzīves pozīcijas attīstīšana, paplašinot viņu vēstures redzesloku un attīstot patriotisma sajūtu, motivējot klientus izpausties radoši un sabiedrībai lietderīgi.	14

4.	Decembris	„Ziemassvētku pārsteigums“	Klientu intereses pret masu pasākumu attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana, psiholoģiskā fona nostiprināšana, saskarsmes loka paplašināšana.	14
5.	Janvāris	Aplikācijas konkurss „Sniega pasaka“	Klientu intereses pret kopīgo darbību paaugstināšana, radoša darba iemaņu attīstīšana, pašnovērtējuma paaugstināšana.	14
6.	Februāris	„No visas sirds!“	Klientu radošo aktivitāšu loka paplašināšana, pašnovērtējuma paaugstināšana, saskarsmes loka paplašināšana.	14
7.	Februāris	„Atvadas no ziemas“	Klientu kustību un domāšanas iemaņu attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana, laika pavadīšanas virzienu paplašināšana, redzesloka attīstīšana.	14
8.	Marts	„Pavasara soli“	Klientu redzesloka paplašināšana, radošās spējas attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana.	14
9.	Aprīlis	„Priecīgas Lieldienas!“	Klientu intereses un personiskās aktivitātes paaugstināšana pret masu veida pasākumiem un jaunu iespaidu apgūšana, domāšanas iemaņu attīstīšana.	14
10.	Maijs	„Mātes diena“	Klientu sociāli aktīvas dzīves pozīcijas attīstīšana, paplašinot viņu redzesloku un attīstot piederības savai ģimenei sajūtu, motivējot klientus izpausties	14

			radoši un sabiedrībai lietderīgi.	
11.	Jūnijs	„Bērnu aizsardzības diena“	Klientu kustību un domāšanas iemaņu attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana, laika pavadīšanas virzienu paplašināšana, redzesloka attīstīšana.	14
12.	Gada laikā, pēc grafika	Klientu aktivitātes pēc vēlēšanās	Klientu kustību un domāšanas iemaņu attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana, brīvā laika mērķtiecīgas pavadīšanas virzienu paplašināšana, klientu redzesloka attīstīšana.	14
13.	Gada laikā, pēc grafika	Attīstošās spēles	Klientu kustību un domāšanas iemaņu attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana, brīvā laika mērķtiecīgas pavadīšanas virzienu paplašināšana, klientu redzesloka attīstīšana.	14
14.	Gada laikā, pēc grafika	Sporta spēles	Klientu kustību un domāšanas iemaņu attīstīšana, jaunu zināšanu un iespaidu apgūšana, brīvā laika mērķtiecīgas pavadīšanas virzienu paplašināšana, klientu redzesloka attīstīšana.	14
15.	Gada laikā, pēc grafika	Nodarbības ar fizioterapeitu	Klientu kustību iemaņu attīstīšana, veselības stiprināšana.	8
16.	Gada laikā, pēc grafika	Nodarbības ar mūzikas terapeitu	Klientu garīgā fona nostiprināšana, komunikācijas prasmju attīstīšana, brīvā laika mērķtiecīgas pavadīšanas virzienu.	14

			paplašināšana.	
17.	Gada laikā, pēc grafika	Nodarbības ar psihologu	Psiho emocionālais atbalsts, klientu garīgā fona nostiprināšana, komunikācijas prasmju attīstīšana.	14
18.	Gada laikā, pēc plāna	Piedalīšanās DACPGRT masu pasākumos	Klientu iespēju attīstīšana paplašināt saskarsmes loku un aktivitāšu loku, brīvā laika mērķtiecīgas pavadīšanas virzienu.	14
19.	Gada laikā, pēc plāna	Sadarbība ar klientu ģimeņu locekļiem	Klientu iespēju attīstīšana rezultatīvi integrēties sabiedrībā, viņu ģimeņu sociālās izolētības mazināšana, psiho emocionālais atbalsts.	14 ģimenes
20.	Gada laikā, pēc plāna	Starp institucionālā sadarbība	Klientu iespēju attīstīšana rezultatīvi integrēties sabiedrībā, saskarsmes un sociālo sakaru loka paplašināšana.	5 institūcijas
21.	Gada laikā, pēc plāna	Sadarbība ar pilsētas iestādēm	Klientu iespēju attīstīšana rezultatīvi integrēties sabiedrībā, saskarsmes un sociālo sakaru loka paplašināšana.	5 iestādes

*Materiālo resursu saraksts uz 14 cilvēkiem
sociālās rehabilitācijas programmai bērniem ar īpašām vajadzībām
2014. gadam*

Nr. p.k.	Preces nosaukums	Euro
1.	Kancelejas preces	
	Zīmēšanas albumi A4 formāts – 12 gabali, cena 1,14 €	13.68
	Zīmēšanas albūmi A3 formāts – 4 gabali, cena 1,85 €	7.40
	Krāsainais papīrs – 10 iepakojumi, cena 0,85 €	8.50
	Vatmaņpapīrs – 4 lapas, cena 0,41 €	1.64
	Krāsains kartons – 10 lapas (vatmaņpapīrs), cena 1,28 €	12.80
	Līme-zīmulis – 10 gabali, cena 0,36 €	3.60
	Otiņas – 14 gabali, cena 0,16 €	2.24
	Flomāsteri – 2 iepakojumi, kuros ir 12 krāsas flomāsteri, cena 1.27 €	2.54
	Krāsainie zīmuli – 3 iepakojumi, kuros ir 12 krāsainie zīmuli, cena 1.41 €	4.23
	Parastie zīmuli – 20 gabali, cena 0,09 €	1.80
	Zīmuļu asināmais – 3 gab, cena 0.29 €	0.87
	Pildspalvas – 10 gabali, cena 0,29 €	2.90
	Akvarelis – 5 iepakojumi, cena 1.00 €	5.00
	Guaša – 2 iepakojumi, cena 2,13 €	4.26
	Kopēšanas papīrs – 3 iepakojumi	12.78
	Līmlente – 3 gabali, cena 0,17 €	0.51
	Komplekts „Modelēšanas masa” – 2 gabali, cena 3.80 €	7.60
	Gaisa baloni – 30 gabali, cena 0,14 €	4.20
Kopā	Nepieciešamie naudas līdzekļi uz programmas īstenošanas laiku	96.55
2.	Saimniecības preces	
	Gumijas cimdi – 40 gab., cena 0.57 €	22.80
	Mops – grīdas lupata , 1 gabals , cena 5.67 €	5.67
	Gaiša atsvaidzinātājs - 3 gabali, cena 0.93 €	2.79
	Tualetes papīrs – 100 gab. cena 0.12 €	12.00
	Tualetes ziepes -10 gabali 100g., cena 0.57 €	5.70
	Papīra dvieļi – 10 gabali, 1.14 €	11.40
	Mazgāšanas līdzeklis Fairy – 0.75 ml, 3 gab.	4.05
	Mazgāšanas pulveris – 1 kg,	2.06

Kopā:	Nepieciešamie naudas līdzekļi uz programmas īstenošanas laiku	66.47
3.	Mācību programmas, psihologa nodarbību īstenošanai nepieciešamie naudas līdzekļi materiālu iegādei:	
	Smilts – 2 gab. – 7.96 €	15.92
	Produktu plēve – 3 gab. – 1.28 €	3.84
	Guaša – 2 iepakojumi, cena 2.13 €	4.26
	Kartons – 4 lapas (vatmaņpapīrs), cena 1.28 €	5.12
	Ģipša binte – 10 gab. – 1.00 €	10.00
Kopā:	Nepieciešamie naudas līdzekļi uz programmas īstenošanas laiku	39.14
4.	Mācību programmas īstenošanai nepieciešamie materiāli datorapmācības darbnīcā	
	Kartona ātršuvēji (14 gab. x 3) x 0.14 €	5.88
	Kseroksa papīrs (1 pak. x 3 mēn.) +1 x 3.41 €	13.64
	Krāsainais papīrs (30 lpp x 3 mēn.) x 0.04 €	3.60
	Katridžs melnais 3 gab. x 17.04 €	51.12
	Katridžs krāsainais 2 gab. x 24.14 €	48.28
Kopā:	Nepieciešamie naudas līdzekļi uz programmas īstenošanas laiku	122.52
5.	Medicīnas preces	
	Citramons 6 gab. x 0.43 €	2.58
	Nošpa 1 gab. x 5.68 €	5.68
	Baktrelog. plāksteris 30 gab. x 0.43 €	12.90
	Loperamide 3 gab. x 0.85 €	2.55
	Briljanta šķīdums 3 gab. x 1.50 €	4.50
	Joda šķīdums 3 gab. x 1.71 €	5.13
	Ūdensraža pārskābe 3 gab. x 0.57 €	1.71
	Vates kociņi 2 gab. x 0.86 €	1.72
	Vate 3 gab. x 0.93 €	2.79
	Melna aktīvā ogle 10 gab. x 0.36 €	3.60
	Līdzeklis pret odiem 3 gab. x 3.55 €	10.15
	Līdzeklis pret saules stariem 3 gab. x 3.55 €	10.15
Kopā:	Nepieciešamie naudas līdzekļi uz programmas īstenošanas laiku	63.46
6.	Ēdināšana:	
	Ēdināšana 1 reizi dienā – uz 14 cilvēkiem, cena 3.13 € (14 x 3.13 x 183 dienas) = 8019.06 €	

Kopā:	Nepieciešamie naudas līdzekļi uz programmas īstenošanas laiku	8019.06
7.	SLP transporta izmantošana	1835.07
	Materiāli	388.14
	Ēdināšana	8019.06
	SLP transports	1835.07
	Pavisam kopā nepieciešamie naudas līdzekļi programmas īstenošanai	10242.27

Programma saskaņota:

SLP vadītāja B. Siliņa

DACPGRT vadītāja N. Jakubovska

Atbildīga persona:

DACPGRT soc. darbiniece J. Figurina